

## Kooperatifin Tasfiye Nedeniyle Aidatları ve Karlarını Ortaklara Dağıtması Nedeniyle Vergileme hk.

|            |                               |
|------------|-------------------------------|
| Belge türü | Özelge                        |
| Kanun      | KURUMLAR VERGİSİ KANUNU       |
| Özelge no  | 38418978-125[4-2024/5]-770152 |
| Tarih      | 31.12.2024                    |

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Ankara Defterdarlığı

Gelir Kanunları Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : E-38418978-125[4-2024/5]-

31.12.2024

Konu : Kooperatifin Tasfiye Nedeniyle Aidatları ve Karlarını Ortaklara Dağıtması  
Nedeniyle Vergileme

İlgi

:

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden; tasfiye halindeki kooperatifinizin kapanış işlemlerinin tamamlanabilmesi için bakiye tutarların ortaklara dağıtılacağı, söz konusu bakiyenin;

- Ortakların kooperatifin kuruluşundan itibaren ödediği aidatlardan harcamalar sonrası kalan tutarlardan,
- Kooperatifin kurumlar vergisine tabi olduğu dönemlerde kurum kazancı olarak beyan ettiği tutarlar üzerinden kurumlar vergisi ödenmiş geçmiş yıllar karlarından, (geçmiş yıllar karları içinde ihtirazi kayıtla beyan edilip yargı kararıyla geri alınan kurumlar vergisi tutarları da bulunmaktadır),
- Kooperatifin kurumlar vergisi muafiyetinin bulunduğu ve dolayısıyla kurumlar vergisi beyannamesi verilmediği dönemlerde tamamı vergi kesintisine tabi tutulmuş banka faizi gelirinden

oluştugu belirtilerek, tasfiye beyannamesinin verilmesi sırasında bu tutarların hangileri üzerinden kurumlar vergisi ve/veya gelir vergisi tevkifatı yapılacağı, hangilerinin vergi dışı bırakılacağı hususlarında Defterdarlığımız görüşü talep edildiği anlaşılmıştır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında, kooperatifler kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmış, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde ise tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere, ana sözleşmelerinde sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması, yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesi, yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması ve sadece ortaklarla iş görülmesine ilişkin hükümler bulunup, bu hükümlere fiilen uyan kooperatiflerin kurumlar vergisinden muaf olduğu (Kooperatiflerin ortakları dışındaki kişilerle yaptıkları işlemler ile kooperatif ana sözleşmesinde yer almayan konularda ortakları ile yaptıkları işlemler "ortak dışı" işlemlerdir. Kooperatiflerin faaliyetin icrasına tahsis ettikleri ve ekonomik ömrünü tamamlamış olan demirbaş, makine, teçhizat, taşıt ve benzeri amortismanına tabi iktisadi kıymetleri elden çıkarmaları ile yapı kooperatiflerinin kendilerine ait arsalarını kat karşılığı vererek her bir hisse için bir işyeri veya konut elde etmeleri ortak dışı işlem sayılmaz. Kooperatiflerin ortak dışı işlemleri nedeniyle kooperatif tüzel kişiliğine bağlı ayrı bir iktisadi işletme oluşmuş kabul edilir. Kooperatiflerin, iktisadi işletmelerinden ve tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine katılımlarından kazanç elde etmelerinin ve bu kazançların daha sonra ortaklara dağıtılmasının muafiyete etkisi yoktur. Ortak dışı işlemlerden elde edilen kazançların vergilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.) hükümlerine yer verilmiştir.

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin; "4.13.1. Muafiyet şartları" başlıklı bölümünde kooperatiflerin kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanabilmeleri için taşımaları gereken muafiyet şartları detaylı olarak açıklanmış, takip eden bölümlerde ise ortak dışı işlemler kooperatif türlerine göre ayrıntılı olarak örneklendirilmiş olup Tebliğin;

- "4.13.1.4. Sadece ortaklarla iş görülmesi" başlıklı bölümünde;

*"Kooperatifler ortaklarının belirli ekonomik çıkarlarının ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarının sağlanıp korunmasını amaçladıkları için faaliyetin normal olarak sadece ortaklarla sınırlı olması gerekmektedir. Bu nedenle, bir kooperatifin kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanabilmesi için ana sözleşmesinde sadece ortaklarla iş görülmesine ilişkin hüküm bulunması ve fiilen de bu hükme uyulması gerekmektedir.*

*Ortak dışı işlemler, sadece ortak olmayanlarla yapılan işlemleri değil, ortaklarla kooperatif ana sözleşmesinde yer almayan konularda yapılan işlemleri de kapsamaktadır."*

*- "14.5. Kooperatif gelirlerinin sadece taşınmaz kira gelirlerinden ve mevduat faizlerinden oluşması halinde beyan" başlıklı bölümünde,*

*"Kooperatiflerin taşınmazlarını kiraya vermeleri ortak dışı işlem olarak değerlendirileceğinden, kooperatif tüzel kişiliğine bağlı olduğu kabul edilen iktisadi işletme nezdinde kurumlar vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi gerekmektedir. Ancak, bu iktisadi işletmelerin başkaca gelir getirici faaliyetinin bulunmaması ve gelirlerinin sadece vergi kesintisine tabi tutulmuş taşınmaz kira gelirleri ile vergi kesintisine tabi tutulan mevduat faizlerinden ibaret olması halinde, kurumlar vergisi beyannamesi (geçici vergi beyannameleri dahil) vermelerine gerek bulunmamaktadır. Yapılan vergi kesintileri nihai vergileme olacaktır.*

*Kesintiye tabi tutulmuş taşınmaz kira gelirleri ile mevduat faizleri yanında ortak dışı başkaca işlemlerden doğan gelirleri de bulunan kooperatif tüzel kişiliğine bağlı iktisadi işletmeler, kurumlar vergisi beyannamesi vermek zorunda olduklarından, taşınmaz kira gelirlerini ve mevduat faizlerini de bu beyannameye dahil edeceklerdir. Ancak, kira gelirleri ile mevduat faizleri üzerinden Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesi uyarınca kesinti yoluyla ödenmiş olan vergiler, hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilecektir.*

*..." açıklamalarına yer verilmiştir.*

*Diğer taraftan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin birinci fıkrasında menkul sermaye iradının tanımı yapılmış olup, maddenin ikinci fıkrasının (2) numaralı bendinde ise; iştirak hisselerinden doğan kazançların (Limited şirket ortaklarının, iş ortaklıklarının ve komanditerlerin kâr payları ile kooperatiflerin dağıttıkları kazançlar bu zümreye dahildir. Kooperatiflerin ortakları ile yaptıkları muamelelerden doğan kârların ortaklara kooperatifle yaptıkları muameleler nispetinde tevzii kazanç dağıtımı sayılmaz.) menkul sermaye iradı olduğu belirtilmiştir.*

*Anılan Kanunun "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94 üncü maddesinde, maddede sayılan kişi, kurum ve kuruluşların yine söz konusu maddelerde bentler halinde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları hükme bağlanmış olup, anılan maddenin (6/b-i) numaralı bendinde, tam*

mükellef kurumlar tarafından; tam mükellef gerçek kişilere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve gelir vergisinden muaf olanlara dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından (kârın sermayeye eklenmesi kâr dağıtımı sayılmaz.) % 15 oranında tevkifat yapılacağı hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan tasfiye; kurumların fesih ve infisahını teminen, kurum mevcutlarının, alacaklarının ve borçlarının tayin ve tespiti ile alacaklarının tahsili, mevcutlarının nakde çevrilerek borçlarının ödenmesi ve geri kalan nakdin ortaklara kanun ve ana sözleşme hükümlerine göre dağıtılmasını temin eden işlem sürecidir.

Tasfiye süreci, kurumun faaliyet süreci ile ilgili tedarik işlemlerinin durdurulmasının yanı sıra işletmede bulunan emtia stokları veya diğer döner ve sabit değerlerin elden çıkarılması veya bu varlıkların işletme sahiplerince işletmeden çekilmesi, tüzel kişiliği haiz mükelleflerin ayrıca ticaret unvanlarının ticaret sicilinden silinmesi ile son bulmaktadır.

Bununla birlikte, özelge talep formunuzun eki ve GİBİntranet kayıtları tetkik edildiğinde; uhdenizde bulunan arsanın imar uygulamaları sonucunda kuruluş amacını gerçekleştirme olanağının kalmaması ve tasfiye sürecinin bir gereği olarak satışının yapılmış olmasının kurumlar vergisi muafiyet şartlarının ihlali anlamını taşımadığı ileri sürülerek ..., ... ve ... hesap dönemlerine ilişkin ihtirazi kayıtla verilen kurumlar vergisinin iadesi istemiyle ..., ... ve ... nci Vergi Mahkemelerinde dava konusu yapıldığı, söz konusu mahkemelerin tamamının "... " yönünde karar vererek ... hükmettiği, bu kararlara karşı ... Mahkemesi nezdinde yapılan istinaf başvurularının reddedildiği ve ... nezdinde ise söz konusu ... Mahkemesi kararlarının onandığı anlaşılmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, ... tarihi itibarıyla tasfiyeye giren Kooperatifinizin,

- Tasfiye başlangıç tarihinden sonra ortak dışı işlemlerinizin bulunmaması halinde muafiyetiniz devam edeceğinden üyelerinizden toplanan aidatların ve tevkifata tabi tutulmuş banka faiz gelirlerinin kurumlar vergisine tabi tutulmaması,
- İhtirazi kayıtla beyan edilip dava konusu yapılan ihtilaf konusu işlem hakkında verilen Mahkeme kararları uyarınca, arsa satışının ortak dışı işlem ve elde edilen kazancın vergiye tabi kazanç olarak değerlendirilmemesi ve kurumlar vergisi tahakkuk işleminin iptal edilmesi nedeniyle, geçmiş yıllar karları hesabına alınan söz konusu kazancınızın, tasfiye sonu beyannamesinde hasılatınıza dahil edilmemesi,
- Tasfiye başlangıç tarihinden sonra ortak dışı işlemlerinizin bulunması halinde, kooperatif tüzel kişiliğine bağlı ayrı bir iktisadi işletme olarak mükellefiyet tesis ettirilerek ortak dışı işlemlerden elde edilen kazançlarınızın kurumlar vergisine tabi tutulması,
- Tasfiye sonucunda düzenlenecek olan kesin bilançoda yer alan, kurum kazancı olarak beyan edilerek üzerinden kurumlar vergisi ödenmiş olan geçmiş yıllar karlarının ve tamamı vergi kesintisine tabi

tutulmuş banka faizi gelirlerinin ortaklara dağıtılması durumunda, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6-b-i) bendine göre %15 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması,

- Ortaklarından tahsil edilen aidatları ortaklarınıza geri ödemesi durumunda; her bir ortak tarafından ödenen aidatın aynen iade edilmesi halinde gelir vergisi kesintisi yapılmaması ancak tahsil edilen aidatlara bağlı olarak faiz, gecikme zammı vb. gibi gelirlerin ortaklara dağıtılması durumunda ise Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6-b-i) bendine göre %15 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

---

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 16.09.2026